Kelecsényi László

Kutyatemetés

Már nyár volt, forró július. Megkésett, végre mégis elérkező vakáció. A teljes lombsátrukkal pompázó gesztenyefák alatt szépen szólt a *Szózat* az iskolaudvaron, az évzárón. Addig sosem énekeltük. Anyám hangja messzire szállt, bámulták is, forgatták a fejüket a gyerekek, ki az, aki ilyen kristálytisztán énekel. Szebben, mint az énektanár. A felnőttek is nézték, akiknek mozgott ugyan a szájuk, éppúgy, mint az *Internacionálé* alatt régebben, de ennek még tán a szövegét sem tudták, vagy elfelejtették, kilúgozta belőlük az éppen elbúcsúztatott korszak politikai nyomása. Most viszont újra lehetett énekelni, nemcsak a templomban, hanem itt, a józsefvárosi fiúiskola udvarán is, ezerkilencszázötvenhétben. Sok mindent lehetett, amit addig nem, s utána sem, jó sokáig. De akkor és ott: mindenképpen.

Nyaralni mégsem. Nem vihettek sehová. Szamárköhögést kaptam. Jártunk orvosokhoz, gégészetre, laborba vérvételre. Én nem éreztem betegnek magam – de hiába. Bosszankodtam, miért a vakációban tört rám efféle nyavalya. Vittek Óbudára, a gázgyár közelébe, mert valaki azt mondta, ott gyógyító hatású a levegő. A fenéket az, csak zötykölődtünk a helyiérdekű vasúton, a kemény, fapados üléseken, míg a szerelvény elvánszorgott Aquincumig.

Na jó, azért vittek máshová is, például a Duna-parti Matróz csárdába, ahol hétfőnként, anyám szabadnapján tormás virslit fizetett nekünk legújabb gavallérja, akit én csak rózsaszíningesnek csúfoltam. Talán nem is ő tetszett a legrosszabb mostohajelöltnek az időről időre felbukkanó férfiak között. Mindenesetre volt egy velem egykorú lánya. Őt is magával hozta, ha újabban gyakorta meglátogatott minket. Mi, gyerekek a kisszobában játszottunk, míg szüleink, az ő apja, meg az én anyám a nagyobbikban időztek. Mit csináltak, nem tudtuk. Mi a magunk játékát űztük. Akkor ment a mozikban egy új magyar film. Többször is láttam, mert anyám minden újabb lovagjával valami különös ok miatt, azt nézte meg. Olyankor engem is magával vitt. Amikor a színésznő, vetkőzés közben minden ruhadarab után elfújt egy gyertyát, szerettem volna ott lenni a vásznon, mellette. Csak magamnak sem mertem bevallani ezt a vágya-

mat. Helyette a rózsaszíninges kislányát emelgettem, ahogy Darvas Ivántól láttam a moziban. El is ejtettem, rendesen, mert nem edződtem ilyesmihez. Nézett rám, szemrehányóan, mert megütötte magát a kemény padlón. De azért továbbra is benne volt minden játékban, még abban is, hogy magunkra zárjuk a kisszoba ajtaját. Mindketten megijedtünk a zárnyelv kattanásától. Nem tudtuk, mi jön utána. Semmi se jött. Hazamentek, a rózsaszíninges meg a lánya, és nemsokára végleg eltűntek az életünkből. Jött egy új lovag; egyenruhát viselt. Főhadnagyi rangfokozata ellenére, még érettségije sem volt, anyám segített neki a történelem magolásában. Míg főtt a vacsora, kikérdezte. Julius Caesarnál tartottak az esti iskolában, s neki még kislánya sem volt.

A vakáció azért mégiscsak vakáció. Ha nem is vidékre, de legalább a Wekerle-telepre eljutottam. Keresztapámék laktak ott egy romantikus, kertes vityillóban. Tigrisnek hívták a kutyájukat, akitől félnem kellett volna, de már ismertem minden szokását, úgyhogy szabadon mászkáltam a kertben, bejártam minden zegzugát, a baromfiól mögötti titkos helyeket is, ahová a felnőttek nemigen tették be a lábukat, mert az alacsony törzsű szilvafák miatt szinte csak négykézláb lehetett odajutni. Ott bújtam el a világ elől, minden elől. Csak Libinyi Karcsi, a telepi bandavezér tudott előcsalni, ha megjelent Ida nénémnél. Idősebb volt nálam, legalább tizenöt éves, de még mindig általánosba járt. A bukottak csodálatával bámult és hallgatott engem, aki kapásból fel tudtam sorolni az összes ország fővárosát, még Paraguayét is.

Karcsival nagyokat vívtunk. Törött faágakból kardokat faragtunk, és lejátszottuk az akkor zajló vívó-világbajnokság magyar szempontból fontos asszóit. Ida nénémet a frász törte, hogy mikor szúrjuk ki egymás szemét, de csak vívtunk rendületlenül. Általában nyertem, mert nemrég láttam *A trubadúr*t az operában, s abból némi tapasztalatot gyűjthettem. Karcsi volt Gerevich Aladár, én meg Kárpáti Rudolf. Kaszaboltam rendesen, fiatal az öreget, tízévesen a tizenöt évest.

De mindig közbejött Aranka. Délutánonként őt lestem a tyúkól mögött, a kerítésnél. A hátsó telekszomszéd lánya mindig ugyanabban az időben jött ki a házukból, és jelent meg a kertjük végében. Köszöntem neki illedelmesen, ahogy szoktattak. Meglepődött, mert Karcsi ábrázatához és nyers modorához volt szokva. Eleinte csak néztük egymást: ő nem akart, én nem mertem megszólalni. Aztán valahogy mégis összemelegedtünk. Belvárosi úrigyerek voltam, ő meg telepi leányka. Szinte semmit se látott még Budapestből. Egyszer elvitték az Állatkertbe, és járt a Vidám Parkban a szüleivel. Arra emlékezett, hogy nagyon félt az óriáskeréken, az

apja ölében. Álltunk a kerítés két oldalán. Nem látott minket senki. Akár át is mászhattam volna, de ilyesmi eszembe se jutott.

Karcsi azonban felfigyelt ránk. Gyanússá vált, hogy hová tűnök el minden délután ugyanabban az órában, ahelyett, hogy vele vívnék a pástnak kinevezett kerti úton. A kutya vezette nyomra, mert Tigris olykor utánam eredt, végigszaglászta a kerítést, aztán unalmasnak találhatott minket, és otthagyott kettesben Arankával.

Micsoda név! Aranka. Először azt hittem, nincs is ilyen keresztnév a naptárban. Kikerestem egy zsebnoteszből, és aztán hinnem kellett a létezésében. De Aranka mindenképp létezett. Hús-vér alakjában várt minden délután három óra tájban. Miattam jött, fontossá váltam számára. Egyidősek voltunk, csakhogy ő egy kispesti leányiskolába járt, én meg ahhoz képest elit helyre. Elkápráztattam a német tudásommal. Végre értelmet nyert a tanulásom. Margit néni, azaz Tante Margarete, az egykori apáca nem hiába járt hozzánk a különórák tíz forintjaiért. Minden este jött, vacsora előtt egy órával, és jutott neki is valamilyen jobb falat, vagy csak egy csésze cikória. Úgyhogy most viríthattam a tudásommal, Karcsi, ha leselkedett vagy hallgatózott, ebből egy szót sem érthetett. Igaz, Aranka sem, csak hallgatott, ámuldozott, mintha marslakók beszélnének hozzá. Még lódítottam is, hogy tavasszal voltam az NDK-ban, azért tudok valamicskét németül. A külön tanárt restelltem volna bevallani. Tényleg mentek gyerekek az osztályunkból három hónapra a kelet-német államba. Vöröskeresztes akció volt ez, a sajnálatos események után, de kimaradtam belőle, mert anyám féltett, nem engedett elutazni. Most így elégtételt vettem magamnak. Németül gagyogtam Arankának, aki kerekre nyitotta a szemét, és kissé tátva maradt a szájacskája is. *Brüderchen, komm tanz mit mir, beide Hände reich ich dir, einmal hin, einmal her, Rundherum, das ist nicht schwer*. Hadartam a mondókát, hogy senki se értse, még magam se.

Az egész augusztust a kertben töltöttem. Dühödten vagdalkoztam Karcsival, mert Aranka lett a tét; vele nem állt szóba a kislány, és azért küzdöttem, hogy ne adjon föl, ne áruljon be Ida néniének. Nem tudom, mi lett volna akkor, de nem akartam, főként azt nem, hogy anyám fülébe jusson a hír, „udvarolok" egy telepi kislánynak. Győztem a kerti páston, sikerült megőriztetni a titkomat.

Ám Aranka egy napon nem jött többé. Hiába ácsorogtam a kerítésnél, hiába mentem oda óránként, lesni a házukat, a mozgásokat. Nem tudtam, mi történt, kérdezősködni meg nem mertem. Nem volt kitől. Karcsi is csak a kezét tárta szét, ha szóba hoztam, most már bizalmamba avatva őt.

„Felejtsd el, te mumák!” Adta a tapasztaltat, a nagyokost. „A nők már csak ilyenek.” Aztán még hozzátett valamit, amit nem is értettem. Külön el kellett magyarázza, de akkor is csak hitetlenkedve csóváltam a fejemet. Köszöntem szépen az alpári bölcsességet, nem kértem belőle.

Nem volt időm a sebeim nyalogatására, Tigris ugyanis elveszett. Előbb az utca, aztán apránként az egész Wekerle őt kereste. Egyesek látták a Határ úti villamossínek mentén, de nem derült ki, honnét származik a hír. Keresztapa a haját tépte, azt a keveset, ami megmaradt, de kedvence ettől még nem került elő. Estéit a telepi kocsmában töltötte, hogy információkat szerezzen, de csak leitta magát, úgy vetődött haza záróra után, holtrészegen.

Egyik nap fogta magát, kidobálta a kerti sufniból az ásókat, lapátokat, s odaparancsolt minket, ott tébláboló fiúkat az ágas-bogas almafa alá.

„Segítsetek ti is!”, mondta ellentmondást nem tűrő hangon, ám nem tudtuk, miben kéne segítenünk. Nekilátott, eleinte csak lazítgatta a fűvel gyéren benőtt, kemény földet, majd ásni kezdett. Néztük, és nem értettük.

„Itt lesz a sír”, mondta az egyre nagyobb gödörre mutatva.

Azt hittük, megint részeg. De napközben soha nem ivott, csak este, azóta, hogy Tigris eltűnt.

Ida néni száz kilója nyugalmával érkezett a ház felől. Egy alpakka tálcán kávéspoharat, cukortartót, ezüstkanalat egyensúlyozott végig a kerti úton.

„Lacikám, itt a fekete”, mondta, és megállt, mert sehová se tudta letenni a tálcát. Csak állt, és nézett, a kövér asszonyok barátságos, megnyugtató pillantásával.

Keresztapám megállt, letette az ásót, s mintha egy kupica pálinka lenne, egyetlen nyeléssel felhajtotta a forró kávét, majd böffent egyet.

„Nem segít senki”, mondta, csak úgy magának, alig hallhatóan.

Ida néni legyintett, és elimbolygott a veranda irányába.

Estefelé, úgy hét óra tájban, mikor a nap már az égalján járt, háromkerekűjével megjelent a szódás. Felhajtotta a ponyvát, s egy különös csomagot vett ki alóla, vigyázva hozta, mintha törékeny lenne, aztán letette a kertben, épp az almafa alá, a tátongó gödör mellé.

Megrendülve álltuk körül. A vagány Karcsi épp egy felismerhetetlenül piszkos zsebkendőt húzott elő, hogy megtörölje a szemét, amikor a csomag váratlanul mocorogni kezdett, majd kibomlott, és futásnak eredt.

Az élő, eleven Tigris őrült tempóban száguldozta körül a kertet. Rekedt csaholása fölverte a vacsora utáni csendes óra nyugalmát.

„Nini, a halott!”, mondta valaki, s egyszerre mindenki futásnak eredt, hogy elsőként kapja kézbe, s tapogassa meg a napokra eltűnt, majd hirtelen megkerült ebet. A hátsó kerítésig futottam, oda, ahol Arankával szoktam találkozgatni. Ám hiába nyújtogattam a nyakam, odaát semmi mozgás nem látszott.

Amikor visszatérem a házhoz, Tigris zajos lefetyeléssel nyeldeste a déli marhapörkölt maradványait.